

Κείμενο

[Οι κίνδυνοι της Διαδικτυακής Παραπληροφόρησης]

Διατυπώνεται η άποψη πως όσον αφορά στην ενημέρωση και γενικότερα στη μετάδοση των πληροφοριών, το διαδίκτυο ως μέσο έχει αναμφισβήτητα ανατρέψει τον παραδοσιακό τρόπο που ξέραμε μέχρι πρόσφατα, με τα ΜΜΕ αποκλειστικά στη θέση του πομπού και τον πολίτη περιορισμένο στη θέση του δέκτη. Σήμερα, ένας πολίτης μπορεί να παρακάμψει τα μέσα που μέχρι πριν λίγα χρόνια είχαν την αποκλειστικότητα του ρόλου να ενημερώνουν το κοινό. Πλέον ο πολίτης έχει το πάνω χέρι: μπορεί να επιλέξει την πηγή από την οποία θέλει να ενημερωθεί: Το πρακτορείο ειδήσεων, εξειδικευμένες ιστοσελίδες, ιστολόγια κ.λπ. Μπορεί να ψάξει από μόνος του στο διαδίκτυο για ένα θέμα το οποίο τον ενδιαφέρει είτε μέσω κάποιας μηχανής αναζήτησης, είτε προσφεύγοντας στο αρχείο κάποιας ενημερωτικής ιστοσελίδας, σε συλλογές πληροφοριών κ.ά.

Μέχρι τώρα στο παρόν άρθρο «λιβανίσαμε» τα πλεονεκτήματα της νέας κατάστασης, ότι δηλαδή με το διαδίκτυο ο κόσμος παίρνει τη δύναμη της ενημέρωσης στα χέρια του. Έχοντας, λοιπόν, πλήρη επίγνωση του πόσο σημαντικό ρόλο παίζει η ενημέρωση με σαφείς προεκτάσεις στις κοινωνικές και πολιτικές ισορροπίες (και όχι μόνο), αναμφισβήτητα δεν μπορούμε παρά να αναγνωρίσουμε τη θετική ανατροπή που έφερε το διαδίκτυο, ουσιαστικά ενδυναμώνοντας τους πολίτες.

Δεν είναι όμως όλα καλά κι όμορφα. Η άκρατη ελευθερία διακίνησης πληροφοριών και ενημέρωσης έχει και μία αρνητική πλευρά, που, αν δεν υπάρχει προσωπική θωράκιση από πλευράς χρηστών (όχι βέβαια με τη μορφή ενός επιβαλλόμενου κρατικού προστατευτισμού) ενδέχεται να επιφέρει επικίνδυνες συνέπειες. Το ερώτημα που τίθεται είναι: τι συμβαίνει, όταν το διαδικτυακό κοινό, ενώ απέσεισε¹ την τυφλή εμπιστοσύνη προς τα παραδοσιακά ΜΜΕ που μονοπωλούσαν την ενημέρωσή του, μεταφέρει τώρα την εμπιστοσύνη στα σύγχρονα διαδικτυακά μέσα;

Από τη μια αυτό είναι κατανοητό: Το διαδίκτυο είναι ένα σχετικά καινούριο και ριζοσπαστικό μέσο και η ευρύτερη κοινωνία δεν έχει προσαρμοστεί πλήρως ακόμα στον τρόπο που λειτουργεί και εξελίσσεται. Αποτελεί ένα θαύμα και αυτόματα αποκτά κύρος. Επιπλέον, το διαδικτυακό κοινό δεν έχει ακόμα ξεθυμάνει από την προηγούμενη εποχή του ουσιαστικά καταπιεστικού περιορισμού της μετάδοσης της πληροφορίας. Δε συγκρίνεται η διαδικτυακή εμπειρία με τη

---

¹ Αποσείω: απαλλάσσομαι από κάτι ενοχλητικό, από μια δυσάρεστη κατάσταση.

μονόδρομη κατάσταση του «ο τύπος στην τηλεόραση μιλά ασταμάτητα και, ενώ αυτά που λέει εμένα μου φαίνονται ασυναρτησίες, δεν μπορώ ούτε να τον σταματήσω ούτε να αντιδράσω».

Από την άλλη όμως, το ενδεχόμενο παραμένει: Τι γίνεται όταν π.χ. ένα ιστολόγιο, ένα μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μια ιστοσελίδα λέει ψέματα ή έστω ανοησίες; Όταν επικαλείται ανυπόστατες πληροφορίες; Όταν κατασκευάζει ψευδείς πληροφορίες και συκοφαντίες; Όταν σπέρνει την παραπληροφόρηση με σκοτεινούς σκοπούς; Και φυσικά, τι συμβαίνει στο τέλος, εάν έχουμε ένα διαδικτυακό κοινό, το οποίο αποδέχεται τις ανακρίβειες εκλαμβάνοντάς τις ως πραγματικά γεγονότα; Ποιες οι συνέπειες, λοιπόν, της διαδικτυακής παραπληροφόρησης; Φυσικά, οι συνέπειες είναι ίδιες με τις συνέπειες και της «παραδοσιακής» παραπληροφόρησης. Δηλαδή σύγχυση στο κοινό, πλάνη, εσφαλμένες εντυπώσεις, έλλειψη κρίσης, αποδοχή κάθε πληροφορίας, παρωπιδισμός² και ό,τι άλλο σκεφτείτε.

Και μάλιστα δεν είναι μόνο αυτό. Η παραπληροφόρηση μέσω του διαδικτύου αποκτά ιδιαίτερα επικίνδυνες διαστάσεις, καθώς το διαδίκτυο έχει τη δυνατότητα να διακτινίζει αφιltrάριστες πληροφορίες, λόγω της δυνατότητας κάθε χρήστη να κοινοποιεί την άποψή του στους υπόλοιπους. Και όλα αυτά στην ταχύτητα του φωτός και με γεωμετρική πρόοδο. Προφανώς, αυτό είναι και ευλογία και κατάρα. Αποτελεί ένα δίκοπο μαχαίρι με αποτελέσματα σαν κι αυτά που έχει η διάδοση της μαζικής παραπληροφόρησης. Και το πιο λυπηρό είναι ότι αυτή η διάδοση συχνά γίνεται αθέλητα από καλοπροαίρετους χρήστες.

Ορ. Τριγγίδης, Ιστολόγιο *tringides.blogspot.gr*, 25.05.2009 (διασκευή)

1. Να αποδώσετε περιληπτικά τις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου.
2. Να αποφασίσετε αν οι ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές ή εσφαλμένες:
  - Το διαδίκτυο ως μέσο εναλλάσσει τη θέση πομπού και δέκτη. Σ Λ
  - Η διαδικτυακή ενημέρωση έχει ανατρέψει θετικά τα δεδομένα αποδυναμώνοντας όμως τους πολίτες. Σ Λ
  - Η διαδικτυακή εμπειρία ενημέρωσης όσο κι αν αλλάζει τα δεδομένα δεν παύει να εμποδίζει τη μετάδοση της πληροφορίας. Σ Λ

---

² παρωπιδισμός: η υιοθέτηση μονόπλευρων και δογματικών απόψεων, η περιορισμένη αντίληψη των πραγμάτων.

➤ Οι επιπτώσεις της παραπληροφόρησης μέσω διαδικτύου δεν είναι ίδιες, αλλά χειρότερες σε σχέση με εκείνες της παραδοσιακής πληροφόρησης. Σ Λ

➤ Η διάδοση της μαζικής διαδικτυακής παραπληροφόρησης υποκινείται από εκούσια, κακόβουλα κίνητρα. Σ Λ

3. Να ανιχνεύσετε τη σχέση συνοχής που υπάρχει ανάμεσα στη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο και να την αιτιολογήσετε.
4. Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική: «ένα διαδικτυακό κοινό αποδέχεται τις ανακρίβειες». Κατόπιν να διευκρινίσετε πού δίνεται έμφαση με την ενεργητική σύνταξη και πού με την παθητική.
5. Να δώσετε συνώνυμα για τα ακόλουθα υπογραμμισμένα επίθετα: άκρατη ελευθερία, επικίνδυνες συνέπειες, ριζοσπαστικό μέσο, ανυπόστατες πληροφορίες, καλοπροαίρετους χρήστες.
6. Να βρείτε τρεις φράσεις του κειμένου στις οποίες φαίνεται η συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας.
7. Να σχηματίσετε προτάσεις με τα σύνολα: εξειδικευμένες ιστοσελίδες, έλλειψη κρίσης, εσφαλμένες εντυπώσεις.
8. Με βάση το κείμενο που διαβάσατε και τα αναγνώσματά σας να συντάξετε ένα άρθρο για τη σχολική εφημερίδα στο οποίο αφού πρώτα συγκρίνετε τον τύπο και το διαδίκτυο ως προς τους τρόπους παραπληροφόρησης που χρησιμοποιούν, ακολούθως να προτείνετε τρόπους αποφυγής ή περιορισμού της διαδικτυακής παραπληροφόρησης από τους δέκτες (300 λέξεις).

[ΚΕΙΜΕΝΟ]

Πόσο επικίνδυνη μπορεί να γίνει η παραπληροφόρηση;

Τυχαία ή κατευθυνόμενη, μικρή ή εκτεταμένη, η παραπληροφόρηση τείνει να μεγαλώνει παράλληλα με το ποσοστό των πολιτών που αποφεύγει να «ενημερωθεί» από τα «παραδοσιακά» μέσα, τα -πλέον χωρίς καμία αιδώ- κατευθυνόμενα και προπαγανδιστικά τηλεοπτικά κανάλια. Πόσες φορές έπεσε στην αντίληψη σας κάποιο άρθρο στο διαδίκτυο που με μια δεύτερη ανάγνωση «φωνάζει» ότι πρόκειται περί απάτης/διαστρέβλωσης των γεγονότων/λειψής πληροφορίας; Από τα λεγόμενα chain letters¹ μέχρι «ειδήσεις» κατασκευασμένες εκ του μηδενός, τον ... τηλεοπτικό πόλεμο του CNN στο Ιράκ, τα «άτυχα» παιδάκια που τους λείπει ένα αυτί και ένα χέρι και χρειάζονται αίμα, ή αν προωθήσουμε το e-mail εκείνο θα τους δοθεί ένα ευρωσέντ ανά e-mail και η λίστα δεν τελειώνει σε ένα άρθρο.

Στις «ελαφριές» περιπτώσεις, η μέγιστη ενόχληση που μπορεί να προκληθεί είναι να «ρίξουμε κάνα καντήλι» και να απαντήσουμε στους φίλους που μας τα αποστέλλουν ότι το «άτυχο» παιδάκι χρειάζεται αίμα εδώ και 8 χρόνια, από τότε που ήρθε για πρώτη φορά αυτό το e-mail στα εισερχόμενα μας! Η στυγνή ηλεκτρονική πραγματικότητα των ημερών μας, είναι ότι είμαστε εν δυνάμει άπιστοι και καχύποπτοι σε οτιδήποτε, **εκτός αν** συμβεί μπροστά στα μάτια μας. Μα **βέβαια**, πώς να δηλώσω με σιγουριά, «ναι αυτό είναι αληθινό», γνωρίζοντας ότι οι απανταχού ευκαιριακοί αλλά και μόνιμοι δυνάστες μας κάνουν τα πάντα να ελέγξουν το -έως τώρα- αχειραγώγητο διαδίκτυο; Προσθέστε **επιπλέον** την -μονίμως τείνουσα στο άπειρο- ανθρώπινη βλακεία, παίρνουμε ως αποτέλεσμα ένα μίγμα εν δυνάμει εκρηκτικό, με εξόφθαλμα ψέματα, συγκεκριμένα ψέματα, ανοησία, διαφημίσεις και ορισμένες φορές μια -κατά το δυνατόν- αντικειμενική περιγραφή της πραγματικότητας.

Είναι καιρός να επιστρατεύσουμε, εκτός από μια πιο ψύχραιμη αντιμετώπιση της ανοησίας που κυκλοφορεί στα νερά του διαδικτυακού ωκεανού, μια πιο σώφρονα πρακτική «φιλτραρίσματος» των ειδήσεων ή και απόψεων. Κάποιοι γράφοντες και ιστολόγια, παρέχουν το ονοματεπώνυμο και την ταυτότητα τους και **έτσι** μπορούμε να σταθούμε κριτικά απέναντι τους, στην χειρότερη περίπτωση θα σκεφτόμαστε «μα καλά τώρα αυτός ποιου εφοπλιστή ή εργολάβου παπαγαλάκι είναι;». [...] Έχετε **όμως** στη διάθεσή σας την κοινή λογική και το google.. πληκτρολογήστε καμιά λέξη κλειδί, δεν κοστίζει παρά μερικά δευτερόλεπτα επιπλέον!

---

¹Ένα γράμμα-επιστολή που κάθε παραλήπτης καλείται να το στείλει σε μια σειρά άλλων ανθρώπων.

Παρατηρήσεις:

A1. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου. (80 λέξεις)

(20\100)

A2. Να χαρακτηρίσετε **σωστές ή λανθασμένες** τις παρακάτω απόψεις, βασιζόμενοι στο κείμενο:

- 1) Η πληροφόρηση του κοινού μέσω νεωτεριστικών μέσων έχει μειώσει τον βαθμό παραπληροφόρησης.
- 2) Έχει παρατηρηθεί ότι το σημερινό κοινό είναι περισσότερο καχύποπτο απέναντι στην ενημέρωση που δέχεται.
- 3) Μέσω του διαδικτύου είναι αδύνατο να χειραγωγηθεί το κοινό.
- 4) Η διαφήμιση αποτελεί ένα από τα μέσα προπαγάνδας.
- 5) Ο χρήστης του διαδικτύου δε διαθέτει τρόπο εξακρίβωσης μιας είδησης.

(10\100)

B1. Ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις (με έντονη γραφή στο κείμενο):

Εκτός αν (2^η παράγραφος)

Βέβαια (2^η παράγραφος)

Επιπλέον (2^η παράγραφος)

Έτσι (3^η παράγραφος)

Όμως (3^η παράγραφος)

(5\100)

B2. Να δώσετε τα αντώνυμα των παρακάτω υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:
Κατευθυνόμενη, παράλληλα, παραδοσιακά, συγκεκαλυμμένα, χειραγώγητο.

(5\100)

B3. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου:

- 1) Να επισημάνετε δύο λέξεις ή φράσεις του προφορικού λόγου.
- 2) Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους στο κείμενο.

(5\100)

B4. *«Είναι καιρός να επιστρατεύσουμε εκτός από μια πιο ψύχραιμη αντιμετώπιση της ανοησίας που κυκλοφορεί στα νερά του διαδικτυακού ωκεανού, μια πιο σώφρονα πρακτική «φιλτραρίσματος» των ειδήσεων ή και απόψεων».*

- 1) Γιατί ο συγγραφέας χρησιμοποιεί α' πληθυντικό πρόσωπο; (5\100)
- 2) Αφού εντοπίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική-παθητική) και δικαιολογήστε τη χρήση της, να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της. (5\100)

(5\100)

B5. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των σχολιαστικών σημείων στίξης:

(1^η§) το ποσοστό των πολιτών που αποφεύγει να «ενημερωθεί» από τα «παραδοσιακά» μέσα. = **Τα εισαγωγικά**

(3^η§) δεν κοστίζει παρά μερικά δευτερόλεπτα επιπλέον! = **Το θαυμαστικό**

(5\100)

Γ. Σύμφωνα με τα λεξικά, η παραπληροφόρηση ορίζεται ως σκόπιμη διάδοση ψευδών ειδήσεων με στόχο να οδηγηθεί η κοινή γνώμη προς ορισμένη κατεύθυνση.

Με βάση τον παραπάνω ορισμό, να γράψετε ένα άρθρο, που θα δημοσιευθεί στην τοπική εφημερίδα της περιοχής σας, σχετικά με το φαινόμενο της παραπληροφόρησης· παρουσιάζοντας τις συνέπειες που μπορεί αυτή να έχει στο άτομο και στο κοινωνικό σύνολο. (350-400 λέξεις)

(40\100)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Β ΛΥΚΕΙΟΥ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων από τα παιδιά

Σύμφωνα με τις σύγχρονες ψυχολογικές θεωρίες, η χρήση των μέσων από τα παιδιά, ειδικά η χρήση της τηλεόρασης, του διαδικτύου, των ηλεκτρονικών παιχνιδιών και του κινητού τηλεφώνου, αποδίδεται σε κίνητρα που σχετίζονται με το «γέμισμα» του άδειου χρόνου. Η αναπλήρωση της μοναξιάς, η δημιουργία υποκατάστατων επικοινωνίας, η παροχή ερεθισμάτων κοινωνικής συναναστροφής και η απόδραση από την καθημερινότητα, στοιχεία δηλαδή συναισθηματικής υφής, αποτελούν τα συνηθέστερα κίνητρα, τα οποία **ωθούν** τα παιδιά να γίνουν ενεργοί χρήστες των μέσων. Η επιλογή του ενός ή του άλλου μέσου ή του συνδυασμού αυτών επηρεάζεται τόσο από τις ατομικές τους **ικανότητες**, όσο και από τη σχέση τους με σημαντικούς άλλους, όπως οι γονείς. Αναλυτικότερα, τα βασικά κίνητρα χρήσης των μέσων από τα παιδιά είναι τα ακόλουθα.

Η συνήθεια, καταρχάς, αποτελεί κινητήρια **δύναμη** για τις καθημερινές δραστηριότητες, τις οποίες μετατρέπει σε αυτοματοποιημένες αντιδράσεις που δεν απαιτούν ιδιαίτερη νοητική ενέργεια. Πολλά παιδιά αναφέρουν ότι οι καθημερινές συνήθειές τους περιλαμβάνουν τη χρήση μέσων, όπως η τηλεθέαση λ.χ., που αποτελεί μια τέτοια συνήθεια. Ένα ακόμα κίνητρο είναι αυτό του «πασατέμπου», δηλαδή το πέρασμα της ώρας και το γέμισμα του άδειου χρόνου, που **συνδέεται** με την ανακούφιση της ανίας. Για το παιδικό και εφηβικό κοινό η τηλεόραση αποτελεί την κυρίαρχη απάντηση σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, σε ό,τι αφορά το γέμισμα του άδειου χρόνου.

Η χρήση των μέσων θεωρείται, επίσης, χρόνος ξεκούρασης και χαλάρωσης. Ένα ερώτημα που ανακύπτει είναι σε ποιον βαθμό η χαλάρωση έρχεται σε αντίθεση με τη διέγερση ή είναι δύο πράγματα που χρειάζεται το παιδί σε διαφορετικές φάσεις. Η διέγερση, ένα κίνητρο που σχετίζεται συχνά με αυτό της ψυχαγωγίας, αφορά στις εικόνες, κυρίως εικόνες σε μεγάλες, τελευταίας τεχνολογίας οθόνες, οι οποίες προκαλούν έντονες συναισθηματικές

αντιδράσεις. Τα παιδιά τις περιγράφουν με φράσεις, όπως «με συναρπάζει», «με κάνει χαρούμενο», «με συγκινεί» και ανάλογες.

Συνήθως, η συντροφιά αναφέρεται στη χρήση της τηλεόρασης, με την οποία τα παιδιά συνδέουν αισθήματα και αναμνήσεις. Είναι το κατεξοχήν μέσο που λειτουργεί ως υποκατάστατο συντροφικότητας και αναπληρώνει το κενό της μοναξιάς. Ωστόσο, το κίνητρο της συντροφιάς συναντάται και στα νεότερα μέσα, κυρίως στον εικονικό χώρο του διαδικτύου, και περιλαμβάνει διαστάσεις, όπως η «σύνδεση» και η «επαφή».

Όσον αφορά στο κίνητρο της απόδρασης, αυτό σχετίζεται τόσο με την τηλεθέαση, που συχνά αποτελεί τρόπο διαφυγής από την πραγματικότητα, όσο και με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου ή των άλλων ηλεκτρονικών συσκευών. Η κοινή συνθήκη, είτε πρόκειται για τη χρήση της τηλεόρασης είτε για τη χρήση του διαδικτύου και των άλλων μέσων, είναι η επιθυμία απόδρασης από το οικογενειακό ή κοινωνικό περιβάλλον.

Τέλος, η αναζήτηση πληροφοριών αποτελεί κίνητρο που ικανοποιεί την ανάγκη για πληροφόρηση και μάθηση και εμφανίζεται με δύο διαστάσεις. Η πρώτη είναι η επιθυμία για σκόπιμη γνώση που θα συμπληρώσει το υλικό του σχολείου. Τόσο η τηλεόραση με διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα, όσο και τα νεότερα μέσα (εκπαιδευτικό υλικό για τον υπολογιστή, διαδίκτυο) επιτελούν έναν εκπαιδευτικό ρόλο, και, μάλιστα, συχνά με πιο ευχάριστο τρόπο απ' αυτόν του σχολείου. Η δεύτερη διάσταση αφορά στη γνώση γύρω από τον εαυτό, δηλαδή μια μορφή κοινωνικής μάθησης που βοηθά το παιδί στην καθημερινή του επικοινωνία και αλληλεπίδραση με τους άλλους.

Τα παραπάνω κίνητρα έχουν στον πυρήνα τους μια συγκινησιακή πτυχή. Συνεπώς, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι σε περιπτώσεις συναισθηματικής έλλειψης εντείνονται και δρουν αναπληρωματικά. Για παράδειγμα, όταν η ποιότητα της σχέσης με τους γονείς δεν είναι επαρκώς καλή, είναι πιθανό το παιδί να αναζητά να καλύψει το κενό της σχέσης με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων.

Κ. Σπετσιώτου, *Ψυχολογικές επενδύσεις των μέσων επικοινωνίας και η εμπλοκή τους στις σχέσεις και την επικοινωνία στο πλαίσιο της οικογένειας*. Πανεπιστήμιο Αθήνας: Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A.

α. Να μεταφέρετε συνοπτικά το περιεχόμενο των παραγράφων 2 έως 6 σε μια περίληψη 60-80 λέξεων. (Μονάδες 15)

β. Να σημειώσετε αν είναι «Σωστό» ή «Λάθος» το περιεχόμενο των προτάσεων που σας δίνονται σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου: (Μονάδες 15)

1. Η έλλειψη επικοινωνίας οδηγεί τα παιδιά στη χρήση ηλεκτρονικών μέσων.
2. Οι γονείς έχουν μέρος ευθύνης στην χρήση αυτή των παιδιών τους.
3. Η χρήση των μέσων δεν θεωρείται τρόπος ξεκούρασης από τα παιδιά.
4. Τα μέσα αυτά δεν αποτελούν πηγή γνώσης.
5. Συμβάλλουν στην αυτογνωσία των νέων.

B.

α) Πώς εξασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των παραγράφων του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (Μονάδες 5)

β) «Η επιλογή του ενός ή του άλλου μέσου ή του συνδυασμού αυτών επηρεάζεται από τις ατομικές τους ικανότητες»: να μετατρέψετε τη σύνταξη από παθητική σε ενεργητική. Σε τι αποσκοπεί ο συγγραφέας με την επιλογή του αυτή; (Μονάδες 5)

γ) Με ποιούς τρόπους αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. Ποια τα δομικά της στοιχεία; (Μονάδες 10)

δ) Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε υπογραμμισμένη λέξη και ένα αντώνυμο για κάθε λέξη με μαύρα γράμματα. (Μονάδες 10)

Γ . ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (Μονάδες 40)

Σε ένα άρθρο σας 350 λέξεων που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφέρετε τις αρνητικές συνέπειες των ΜΜΕ και να προτείνετε συνοπτικά πώς θα μπορούσαν οι νέοι να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους.

Καλή Επιτυχία!